

Haapsalu Linnavalitsus
hlv@haapsalulv.ee

Teie: 11.05.2023 nr 6-1/50/18-560
Meie: 31.05.2023 nr 3-1.1/2021/3961

Täiendavad selgitused Haapsalu linna üldplaneeringu 2030+ ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõudele tehtud ettepanekute vastuskirjale

Täname teid 11.05.2022 kirjas nr 6-1/50/18-560 saadetud vastuste ja selgituste eest RMK 10.02.2023 kirjaga nr 3-1.1/2021/3961 esitatud ettepanekutele seoses Haapsalu linna üldplaneeringu 2030+ ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõudega. Peame oluliseks täiendada ja täpsustada järgmist:

- Riigimetsa Majandamise Keskus (70004459) on õiguslikult vormilt täidesaatva riigivõimu asutus või riigi muu institutsioon, üldplaneeringu koostöötabelis on viidatud samanimelisele sihtasutusele (SA), millist Äriregistri andmeil ei eksisteeri, ega ole ka eksisteerinud.
- Tunnistame, et seadusemuudatus, mis kohustaks kohalikke omavalitsusi riigimetsa kõrgendatud avaliku huviga (KAH) aladel metsamajandustöid kooskõlastama, on alles menetluses, kuid vaatamata sellele oleme oma töökorralduse juba ümber kujundanud nii, et kohaliku omavalitsuse kui kogukonna esindaja vastuseisu korral me töid KAH-aladel ellu ei vii ja muutusi kavas teeme ainult koostöös kohaliku omavalitsusega.¹ Sellest lähtuvalt on KAH-alade metsade majandamise kavade RMK sisedokumendiks pidamine eksitav. Muuhulgas on RMK Haapsalu linnavalitsusega kooskõlastanud kavandatud raiete edasilükkamise Paralepa metsas ja Paralepa parkmetsas kuni üldplaneeringu valmimiseni. Juhime tähelepanu, et kavandatud tööde elluviimine Valgevälja metsas on edasi lükkunud RMKst sõltumatu kohtuvaidluse tõttu.
- Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu kaardirakenduses toodud mürauuringu järgi jääb Haapsalu metskond 7 elamute poolne osa isojoonte vahele, kus autoliikluse ja raudtee päevane mürafoon on alla 50 dB ja öine alla 40 dB, mis on kehtivate õigusaktide järgi lähedane normtasemele siseruumides. Haapsalu metskond 7 kinnistu ulatuses on kavandatud piirang „Mets asula kaitseks“ suunatud riigimetsa, mitte müraallika (maantee ja raudtee) suunas, seega ei ole põhjendatud ka väide, et kui teoreetiliselt tekib tulevikus avatud ala naaberkinnistutele, siis avaldab Haapsalu metskond 7 kinnistule planeeritud kaitsevöönd positiivset mõju. Samuti täpsustame, et Kaaremetsa kinnisasjal olev vääriselupaik ei ulatu eramaadele ning RMK looduskaitsealuseid objekte (sh vääriselupaiku) eraomandisse ei võõranda. Kaaremetsa kinnistu võõrandamise kavatsus oli 2018. a, vääriselupaik antud kinnistu ulatuses registreeriti 2022. a alguses. Riigi poolt võõrandatud kinnistu katastritunnusega 67401:001:0488 puhul oli tegemist ilma looduskaitsealuste piiranguteta

¹ <https://media.rmk.ee/files/Kaasamine%20metsat%C3%B6%C3%B6de%20planeerimisse%202021-03-08.pdf>

maaüksusega, mis oli RMK põhieesmärkide täitmiseks mittevajalik, samuti ei olnud sinna kavandatud metsatöid. Riigimaa võõrandamise otsuse määrab rida teisi tunnuseid, KAH-alaks olemine nende hulka ei kuulu. **RMK jääb seisukohale, et piirang „Mets asula kaitseks“ Haapsalu metskond 7 kinnistu osas ei ole põhjendatud ja palume jätkuvalt see üldplaneeringust eemaldada.**

- Selgitame, et kasvama jäävaid puid ja pinnast säästev raietehnoloogia on praktikas välja kujunenud nii, et kokkuveoteede vahekaugus on ca 20 m ja kokkuveotee laius ca 4 m. Sellest lähtuvalt tulenebki minimaalne välja raiutav kogus, et võimaldada raietehnikal metsas liikuda. Mõistagi kasutatakse maksimaalselt ära olemasolevaid trasse ja puistu hõredamaid kohti, kuid me ei saa töid planeerides nendega vaikimisi arvestada. Hoodusraie alaliigi havendusraie alammäärad on kehtestatud rinnaspindaladena metsa majandamise eeskirja lisas² kombinatsioonis puuliigi ja puistu kõrguse vahel, mille tuletis on ÜP eelnõus viidatud täius. Harvendusraie puhul on need reeglina kõrgemad kui 0,6. Jääme seisukohale, et metsale on parem kui seal käitutakse raienormatiivide osas väljakujunenud praktikaid järgides, mitte ei kehtestata uusi meelevaldseid numbreid. **RMK jääb seisukohale, et Metsaseaduses toodud valik- ja hooldusraie normatiivid on ala puhkeväärtuse säilitamiseks piisavad ja ei vaja üldplaneeringu seletuskirjas täpsustamist.**
- Juhime tähelepanu, et püsimetsana³ on Paralepa metsa majandatud läbi ajaloo. Meie kirjas viidatud eksperimendi lähteandmed pärinesid selle koostamise hetkest (2022. a september) ja selle tulemust ei mõjuta puistute iseloom eksperimendi algetapis, vaid näitab, kas kavandatud piirangud lubavad reaalselt ellu viia säästvat (arvestuslangiga kooskõlas olevat, mis oli samuti leitud samuti tolle ajahetke takseerandmete alusel) metsade uuendamise tempot. Näites selgus, et kavandatud piirangud (langi pindala 1 ha ja uuenemisperiood 2 m kõrgune noorendik ehk 10 aastat) viivad metsade uuendamise tempo ligi kolm korda aeglasemaks jätkusuutlikust. Samuti juhime tähelepanu, et ala praegune puhkeväärtus on saavutatud just tänu läbi ajaloo tehtud lageraietele.⁴ Metsakasvatuse on pikaldane protsess ja järjepidevus selle juures on ülioluline ning hetkekasu nimel tehtavad eksperimendid (sh lageraiete keelamine) ei ole aktsepteeritavad. Metsakasvatuse ja -kasutuse (sh puhkeväärtuse) planeerimisel võetakse arvesse aastakümnete pikkune tulevikuperspektiiv. Viidatud planeeringu- ja kommunaalkomisjoni protokollist ei selgu piirangu seadmist põhjendavad asjaolud. Paralepa metsa külastuskoormus ei ole võrreldav parkmetsaga (raudteetammist põhja poole jääv osa), kus oleme kavandatud I kaitsekategooria kohaliku kaitsealuse metsa kasutustingimustega nõustunud. Eksitav on vastuskirjas toodud väide, nagu oleks majanduskava elluviimise järgselt raiutud enamus vanadest metsadest. Tegelikult on peale kavandatud raiete läbiviimise järgselt aastaks 2030 vanade metsade osakaal alal 27%, mis on vaid kaks protsenti madalam kava elluviimise eelsest vana metsa osakaalust. Mets on pidevas arengus ja kõnealusel perioodil keskealisteks saavad noored ning küpseks saavad keskealised metsad tagavad, et puistute ühtlane vanuseline jaotus säilib ka siis kui osa küpsest metsast viiakse uuendusraiega noore metsa vanuseklassi. **RMK jääb seisukohale, et lageraiete keelamine II kaitsekategooria kohaliku kaitsealuses metsas ei ole põhjendatud, oleme koostöös planeeringu koostajaga valmis täpsustama lageraiele seatavaid täiendavaid tingimusi kõnealusel metsas.**
- Volikogu planeeringu- ja kommunaalkomisjon 23.03.2023 koosoleku protokollist ei selgu, millistel põhjustel ja millistele analüüsidele tuginevalt on otsustanud vähendada üldplaneeringuga lageraie langi maksimaalset suurust rohekoridorides 2-lt hektarilt 1-le hektarile. **RMK jääb seisukohale, et rohekoridoride toimimise tagamiseks piisab lageraie pindala piirangust 2 hektarit.**

² https://www.riigiteataja.ee/aktiis/1060/4202/1008/KKM_27122006_m88_Lisa1.pdf#

³ Püsimets Metsaseaduse tähenduses: „Püsimetsana majandamine käesoleva seaduse tähenduses on välja raiutud või välja langenud puude pidev asendumine või asendamine uute kasvukohale looduslikult omaste puudega.“

⁴ <https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:333573/292957/page/114>

- **RMK jääb seisukohale, et lageraie keeld väärtuslikel maastikel olevate ilmekate teelõikude ääres 100 m laiuse ribana on kitsendusena maaomanikule on ebaoproportsionaalne seoses saadava kasuga (lühiajaline visuaalne vaade teel liiklejale) ja teeme ettepaneku sellest loobuda ning täpsustada üldplaneeringu seletuskirjas mida harjumuspärase maastikuvaate all mõeldakse ja milliseid meetmeid lauskeelu asemel raietegevuse käigus rakendada.**
- Täpsustame, et riigimetsa kõrgendatud avaliku huviga (KAH) ala määramise aluseks ei saa olla maastikuvaate säilitamine ja ala kasutus marja- ja seenemetsana. Haapsalu metskond 15 ja 43 kinnistud ei sobitu mingil moel KAH-alade määramise ja kaasamise juhises toodud põhimõttega: *Riigimetsa, mis asub asulate lähedal või mida inimesed aktiivselt kasutavad, peab RMK kõrgendatud avaliku huviga metsaalaks.* **RMK jääb seisukohale, et Haapsalu metskond 15 ja 43 kinnistuid ei saa käsitleda kõrgendatud avaliku huviga riigimetsa aladena.**
- Leiame, et volikogu planeeringu- ja kommunaalkomisjon 23.03.2023 koosoleku otsus lageraiete keelamiseks KAH-aladel tugineb meelevaldselt valitud dokumentidele ja argumentidele ning eirab peamisi lähtekohti: metsa majandatakse inimeste (sh kogukonna) huvides ja metsa majandamine on järjepidev potsess, kus tekitatud katkestuste mõju on aastakümnete ülene. Piirangute seadmisel tuleb kaaluda nende tegelikku kohapealset mõju ja arvestada tekkiva kahjuga. Toome näitena Herjava KAH ala, mis on moodustatud mitte nende metsade puhkeväärtuse (raskesti läbitavad lepikud) vaid küla läbiva puidutranspordi tõttu ja kus on kogukonnaga kokkuleppel juba koostatud kümne aasta majanduskava, mis sisaldab ka lageraieid. **RMK ei nõustu lageraiete keelamisega KAH-aladel Haapsalu linna piires ja jääme seisukohale, et igale konkreetsele alale on võimalik leida osapooli rahuldav lahendus ka majanduskava koostamisel koostöös kohaliku omavalitsusega ilma selleks üldisi piiranguid seadmata.**
- Palume mitte kasutada õiguslikult defineerimata mõistet kogukonnamets, mis loob lugejale illusiooni metsast, mis kuuluks justkui kohalikule kogukonnale. KAH-alade näol on tegu riigimetsaga, kus volitatud esindaja RMK kaasab kogukonna metsatööde planeerimisse ja arvestab võimalusel esitatud ettepanekutega.
- Täpsustame, et Metsaseaduse paragrahvis 3 toodud kriteeriume kasutatakse metsamaa kui kõlvikuliigi defineerimiseks. Lageraie järgselt jääb ala kõlviku mõttes metsamaaks, kuigi ajutiselt on tegemist lageda alaga, mis ei vasta metsa tunnustele. Metsa majandamise eeskirjas on ära toodud vastavate puuliikide miinimumarvud hektaril ja keskmised kõrgused, millest alates loetakse ala uuesti metsaga uuenenuks. Seega ei sobi metsamaa kõlvikut kirjeldavad parameetrid metsa uuenenuks arvestamiseks ja vastupidi. Eri valdkondade terminoloogias paremaks orienteerumiseks ja üldplaneeringu kui kohaliku tasandi olulise planeerimisdokumendi parema kvaliteedi huvides soovitame selle koostamisse kaasata enam eri valdkondade eksperte. **RMK jääb esitatud ettepaneku juurde eemaldada üldplaneeringu seletuskirjast liituse nõue ja asendada see metsa uuenenuks arvestamisel kehtivate nõuetega.**
- Selgitame, et 10 aasta metsamajanduskava koostatakse hetkel kehtivaid seadusandlikke akte arvestatakse. Raied Keskkonnaametiga kooskõlastatakse metsateatise esitamisega vahetult enne raietegevusega alustamist ja raie lubamist kaalub Keskkonnaamet metsateatise hetkel olevaid loodus- ja seadusandlikke olusid arvestades. Haapsalu Linnavalitsuse kirjas toodud väide, et kaitsealuses Paralepa ja Pullapää parkmetsas (eeldame, et on mõeldud seda, kirjas viidatud Pullapää-Paralepa nimelist kaitsealust objekti Eestis ei eksisteeri) on uuendusraie keelatud, on vale. Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskirja § 7 lõige 2 p 12 kohaselt on see lubatud kaitseala valitseja (Keskkonnaameti) nõusolekul. RMK ei ole Keskkonnaametiga kooskõlastanud metsamajanduskava ja see ei ole ka asjakohane, sest Keskkonnaameti poolt väljastatud metsateatise kehtivus on üks kalendriaasta ja näiteks 2028. aastaks kavandatud töödele aastaid varem kooskõlastuse hankimine oleks sisutu tegevus. Samuti on Paralepa ja Pullapää parkmetsa näol tegemist linna kui asustussüsteemi

rohealaga ja vastavalt Metsaseadusele on seal lisaks metsateatisele vajalik ka kohaliku omavalitsuse koostööstus.

- Täpsustame, et RMK on esitanud „RMK metsade majandamise kava Haapsalu linna väärtuslikel maastikel aastatel 2020–2030“ Haapsalu Linnavolikogule 11.09.2018. Linnapoolsete ettepanekutega on sellele vastatud 02.11.2018 kirjaga nr 1-5/1243. Vastavalt esitatud ettepanekutele on RMK linnavolikogule 11.12.2020 kirjaga nr 3-1.1/3364 esitanud muudetud kava, millele me täiendavat tagasisidet saanud ei ole. Sellest lähtuvalt on RMK majanduskavale kohaliku omavalitsuse koostööstuse hankimiseks teinud kõik endast oleneva.

Ühtlasi oleme jätkuvalt seisukohal, et koostatavas üldplaneeringus osapooli rahuldava tulemuseni jõudmiseks oleks kirjade vahetamisest oluliselt tulemuslikum vaidlusaluste teemade arutelu ühise laua taga või suisa metsas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Kusmin
RMK Metsaosakond
Läänemaa metsaülem

Koopia: keskkonnaministeerium@envir.ee